

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО
ТРАНСПОРТУ**

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ім. М. ДРАГОМАНОВА

**ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«ПРОФЕСІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ АУДИТОРІВ, БУХГАЛТЕРІВ ТА ВИКЛАДАЧІВ
ОБЛІКОВО-КОНТРОЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН»**

ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ

**МАТЕРІАЛИ XIII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ «ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ
ТЕХНОЛОГІЇ»**

м. Харків, 24 жовтня 2025 р.

**Дніпро
"Середняк Т.К"
2025**

УДК 316.05

Л 93

*Затверджено до друку Вченою радою Українського державного університету
залізничного транспорту (протокол № 10 від 20.10.2025 р.)*

Головні редактори:

Андрущенко В. П. – доктор філософських наук, професор, член-кореспондент НАН України, академік Національної академії педагогічних наук України, заслужений діяч науки і техніки України, ректор Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова

Панченко С. В. – доктор технічних наук, професор, академік Транспортної академії України, в. о. ректора Українського державного університету залізничного транспорту

Редакційна колегія:

Абашинік В. О. – д-р. філос. наук, професор

Вельш Вольфганг - габілітований доктор філософії, професор

Каграманян А. О. – канд. техн. наук, доцент

Панченко В. В. – д-р. техн. наук, доцент

Євсєєва О. О. – д-р. економ. наук, доцент

Толстов І. В. – канд. філос. наук, доцент

Людина, суспільство, комунікативні технології: матеріали XIII Міжнар. наук.-практ. конф. 24 жовтня 2025 р. / відп. за випуск І. В. Толстов. – Дніпро: Середняк Т.К, 2025 – 238 с.

ISBN 978-617-8807-07-8

© Авторський колектив, 2025.

Отже, організація фізичного виховання в Німеччині, окрім традиційних завдань, спрямована на моральний, духовний, соціальний і культурний розвиток населення, що значною мірою відповідає й програмі фізичного виховання в Україні.

Важливим джерелом визначення сучасної стратегії розвитку галузі фізичного виховання та спорту в Україні є аналіз світового досвіду організації навчально-виховного процесу, дослідження закономірностей і тенденцій розвитку цієї важливої складової освітньої сфери на Європейському континенті. Отже, розвиток фізичного виховання дітей і молоді в системі освіти, виведення його на світовий рівень має здійснюватися в контексті широкої інтеграції в міжнародну систему освіти і взаємообмін передовим досвідом. Без перейняття досвіду інших сьогодні не може успішно розвиватися будь-яка країна, без знання нового у світі, у своїй професії не може бути конкурентоздатним будь-який фахівець [1, с. 4].

Список використаних джерел

1. Турчик І. Х. Фізичне виховання і спорт у шкільній системі освіти Європи : монографія. Дрогобич: Швидкорук, 2017. 138 с.
2. Das Ehrenzeichen für Eure Fitness. URL: <https://deutsches-sportabzeichen.de/> (дата звернення: 16.09.2025).

ТИТАР О. В., д-р. філос. наук, доцент, професор,
АЛІМОВА В. М., аспірантка,
ДРОНОВ Н. Р., аспірант,
*Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
м. Харків, Україна*

ФІЛОСОФСЬКО-АНТРОПОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СУЧАСНИХ КОМП'ЮТЕРИЗАЦІЇ ТА ЦИФРОВОГО МИСТЕЦТВА: МІЖ АЛГОРИТМІЗАЦІЄЮ ЖИТТЯ І ГУМАНІСТИЧНИМ ОПОРОМ

Комп'ютеризація, що спочатку сприймали як інструмент оптимізації людської праці, перетворилася на загальну культурну логіку. Цифрові технології не лише трансформують соціальні інститути, економіку та політику, але і радикально переосмислюють саму людину, її свідомість, тіло, взаємодію зі світом. У XXI столітті відбувається перехід від людини як

автономного морального суб'єкта до людини як елемента інформаційно-алгоритмічної системи. У цьому контексті постають численні філософські та етичні питання, які потребують критичного осмислення.

Сучасна комп'ютеризація означає не лише доступ до цифрових пристроїв, а і проникнення алгоритмів у фундаментальні процеси ухвалення рішень. У термінах Жюльєна Делеза відбувається заміна «дисциплінарних суспільств» на «суспільства контролю» [1, с. 3-5], де влада реалізована не через інститути, а через обчислювані процедури, здатні передбачати, корегувати і спрямовувати поведінку. Алгоритми стають новими «структурами» (у семіотичному сенсі), у яких укладена не лише логіка ефективності, але і система норм, цінностей та уявлень про людину. Проте, на відміну від гуманістичних структур, алгоритм не має наміру «розуміти» людину, лише передбачати і моделювати її поведінку.

Умовою можливості моральної автономії є здатність особистості до саморефлексії. У цифровому суспільстві ця здатність еродує під тиском нескінченної зовнішньої стимуляції: нотифікації, лайки, стрічки рекомендацій. Суб'єктивність не зникає, але змінює форму з рефлексивного Я на «взаємодійне Я». За таких умов, на думку Бернара Стіглера [4], з якою ми погоджуємося, відбувається «пролетаризація» свідомості як втрата здатності індивіда до мислення поза цифровими шаблонами. Це породжує новий тип залежності: не від техніки як знаряддя, а від техніки як органу, що конститує людину. Штучний інтелект, зокрема у сферах медицини, правосуддя, фінансів і війни, дедалі частіше ухвалює рішення, які мають екзистенційне значення. При цьому відповідальність за помилки алгоритму часто розмита. Проблема ускладнена тим, що алгоритми «навчаються» на даних, у яких закладені структурні упередження: расові, гендерні, класові. Це означає, що комп'ютеризація не є нейтральною, а відтворює і посилює нерівності.

Комп'ютеризація загострює соціальні розриви та призводить до «цифрової нерівності»: доступ до технологій, цифрової освіти, кібербезпеки та автономії в цифровому просторі розподілений вкрай нерівномірно. Концепція «цифрового громадянства» передбачає право на доступ до інтернету, але на практиці відбувається закріплення «цифрового привілею» як здатності бути видимим. Соціологічно це спричиняє нову стратифікацію суспільства: не за капіталом, а за цифровою компетентністю і алгоритмічною «вагою» [5], коли ті, кого алгоритми не «бачать» [3, с. 2167], опиняються на периферії соціального існування. Цифровізація змінює не лише мислення, а і тіло. Людина постає як дата-суб'єкт, сукупність

цифрових слідів. Водночас тіло стає об'єктом контролю, оптимізації та товару, зокрема в контексті біохакингу та цифрової медицини. Із позиції філософської антропології (Плеснер, Гелен), це означає перехід від «недостатньої» істоти до «перевизначеної» людини, яка постійно редизайнує себе відповідно до цифрових стандартів. В умовах цифрової трансформації постає потреба в етиці, що базована не на утилітаризмі або ефективності, а на гідності, вразливості, взаємності. Це, наприклад, етика відповідальності Ганса Йонаса [2], що враховує майбутні наслідки технічного розвитку для людства і природи.

Висновки. Опір комп'ютеризації не означає відмову від технологій, а критичну рефлексію над тим, які цінності вони втілюють. У цьому сенсі філософія стає політичною практикою: захистом людського як такого, недосконалого, неалгоритмізованого, етичного. Сучасна комп'ютеризація і сучасне комп'ютерне мистецтво не є лише технологічною тенденцією, а потужним філософським феноменом. Вона ставить під сумнів засадничі уявлення про автономію, відповідальність, тілесність і справедливість. Збереження гуманістичного ядра людського буття потребує не лише технічного регулювання, а передусім філософської чутливості, етичного судження та соціальної критики.

Список використаних джерел

1. Deluze G. Postscript on the societies of control. *October*. 1992. 59. P. 3–7.
2. Jonas H. The imperative of responsibility: In search of an ethics for the technological age. Chicago: University of Chicago Press, 1984. 255 p.
3. Morley J., Floridi L., Kinsey L., Elhalal A. From What to How: An Initial Review of Publicly Available AI Ethics Tools, Methods and Research to Translate Principles into Practices. *Science and Engineering Ethics*. 2020. 26. P. 2141–2168. DOI: <https://doi.org/10.1007/s11948-019-00165-5>.
4. Stiegler B. For a new critique of political economy. Cambridge: Polity Press, 2010. 154 p.
5. Williams R., Edge D. The social shaping of technology // The social shaping of technology / MacKenzie D., Wajcman J., eds.. Philadelphia: Open University Press, 1999. P. 1-48.